

בעזהש"ת

והמשכילים יזחרו קוהר הרקיע

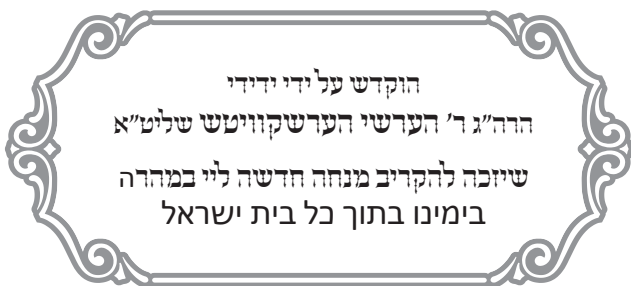
גליון שבועי

והמשכילים יזחרו

שיעורים בספר הזוהר
— על התורה והמועדים —
ע"י הרב יצחק לאווי שליט"א

נדבת הרה"ג ר' הערשי הערשקאוויטש שליט"א

גליון ל • בהר בחקותי תשפ"א - ספירת העומר ד



לשמיעת וצפיה בשיעורים, וכן לשאר שיעורים וכתבים, ולהרשמה לקבלת ערכונים
שבועיים באימייל

yitzchoklowy.com



מאמרי הזוהר

ה אז ירננו עצי היער

ה פרק ב' - עומר שיעורים תבואת הארץ

ה העומר הוא הקרבת תבואת מידת הארץ.

ה אע"פ שמידת הארץ יש בה דינים הם דינים שהעולם מתנהג בהם.

ה לכן הקריבו שיעורים שהיא ראשונה לתבואות כשם שהמלכות ראשונה להתאחדות ישראל
ו בהקב"ה.

ו הקב"ה תמה שהוא נותן לכם לחם משמים והם עדיין מקריבים לפניו שיעורים תבואת הארץ.

ו זאת תורת הקנאת - אזוהרה לנשים שלא ישטו וישתו מים מעומר קמח שיעורים.

ז אשרי חלקה של כנסת ישראל שלא בגדה במלך הקדוש

ז השכינה תוהה "אשר תשטה אשה" האחודה בה?

ז דין האשה הסוטה ממקום שפגמה בה שהיא אשת חיל קמח שיעורים.

ז השכינה נקראת קנאת חסר.

ז פנחס קנא לאלהיו שהיא המלכות קנאת חסר.

ח העומר מנוקה ב"ג נפה שהם שבע שבתות

ח אחר שעולה בשבע שבתות מזדווג המלך בכנסת ישראל וניתנה תורה

ט קרבן העומר לאחד השכינה ובניה

ט קרבן עומר מוקרב בטהרה להכניס אהבה בין אשה לבעלה

ט אשת זנונים מתרחקת מבדיקה זו שאינה יכולה לעמוד בו

ט אשת חיל מתקרבת לכהן ומוסיפה אהבה לבעלה

ט פקודא לקרבא קרבן העומר

- י בדיקת אשת חיל גורמת לאשת זנונים לברוח מן המקדש.
- י סוד המעשה בב' אחיות שאותם המים בודקת את הטהורה והורגת את הטמאה.
- י עצת מצוות קרבן עומר להבריא אשת זנונים מאשת חיל.

יא

מקורות ומפרשים

ספירת העומר שיעור ה

יב

בירור כנסת ישראל על ידי מנחת קנאות והספירה

- יב סדר העומר מראה קדמות נעשה לנשמע
- יד כל העומר הוא קציר שעורים
- טו שעורים אינם ראויים להקרבה אלא לבירור
- יז אלת הסוטה לברר האמת שלא שטתה
- יז הקנאה הוא השבעת הסוטה לגלות האמת שבליבה

אז ירננו עצי היער

זוהר פרשת אמור חלק ג' דף צ"ו, א – צ"ז, א

אור יקר פרשת אמור סימן ז'

הסולם פרשת אמור אות קמ"ה – קנ"ח

מאמר זה ממשיך את מדרש הזוהר על סדר המועדים בפרשת אמור. אחר שעמד על סוד שבעת ימי הפסח שאין בהם הלל, וכיאר רבי אבא לרבי יהודה המעם שפסח וסוכות שבעת ימים ושבועות יום אחד בלבד שהוא סוד עין החיים בתוך הגן ספירת התפארת בין הצדדים, וממילא למדנו את הברל יחוד הפסח מיחוד חג השבועות שהוא ביתר שלימות, ממשיך רבי שמעון לדרוש על גדל ייחוד חג השבועות, וכיצד מתעלים מחג הפסח אל חג השבועות על ידי קרבן העומר וספירתו בשבעה שבועות.

[פרק א' נתבארו בשיעור הקודם ולא נתחדש בה דבר השבוע]

פרק ב' - עומר שיעורים תבואת הארץ

א.

העומר הוא הקרבת תבואת מידת הארץ.

תא חזי: עד השתא אתקריבו ישראל (שמות כ"ג, ל"ט, חג הסוכות באספכם את תבואת הארץ) תבואת הארץ – תבואת הארץ ודאי (עי' ינוקא בלק קפה, ב והיה באכלכם מלחם הארץ, קרא דא על עומר התנופה, שהיא שעורה שיעור ה').

ב.

אע"פ שמידת הארץ יש בה דינים הם דינים שהעולם מתנהג בהם.

אתקשו ביה ואתקשרו בההוא קשורא, ואף על גב דדינא אשתכת, דינא דעלמא אתנהגא ביה.

ג.

לכן הקריבו שעורים שהיא ראשונה לתבואות כשם שהמלכות ראשונה להתאחדות ישראל בהקב"ה.

ואתקריב שעורים – בגין דאיהו קדמאה מכל שאר תבואה, ומן קדמאה מתקרבא ולא מההוא דמתאחר, דהא אחידו קדמאה דישראל אתאחדו ביה בקודשא בריך הוא הכא הוא.

ד.

הקב"ה תמה שהוא נותן לכם לחם משמים והם עדיין מקריבים לפניו שעורים תבואת הארץ.

אמר קודשא בריך הוא: אנא יהבית מן במדברא מההוא אתר דאקרי שמים, דכתיב (שמות ט"ז, ד) הנני ממטיר לכם לחם מן השמים (וסודו נתבאר בוהר כמה פעמים בענין המצה והמן שמצה מארץ מידת המלכות ומן משמים מידת תפארת, רמז אליהם הוזהר למעלה אמור צה, ב באמרו והא אוקמוה. ע"י ויצא קנו, א. ויהי רמו, א. בא מא, א. בשלח סא, ב. תצוה קפג, א. וכן להלן אמור קב, ב, וילך רפג, ב שהוא סוד המן בזכות משה שמידתו תפארת שמים. ובאדרא זוטא רצב, ב פירש עוד למעלה מזה שורש המן בעתיקא שהוא טל השמים) ואתון מקרבין קמאי שעורים עד כעון?

פרק ג' – עומר שעורים כמנחת סוטה

(קשר מנחת שעורים למנחת סוטה ראה פסיקתא דרב כהנא ה, ג. ויקרא רבה כח, ו: ר' שמעון בן לקיש אומר: אל תהא קלה בעיניך מצוות העומר, שבכות העומר שלום נעשה בין איש לאשתו, שכתוב: 'זהביא האישי את אשתו אל הכהן והביא את קרבנה עליה עשירית האיפה קמח שעורים. ועיי"ש בפירוש עין יוסף ובספר בני יששכר מאמרי חודש ניסן י"ב, ט"ז שפירשו המדרש ע"פ הוזהר. ובוהר ראו עוד ינוקא בלק קפה, ב – קצט, א. ורעיא מהימנא/פקודין אמור צו, א מצוות העומר).

א.

זאת תורת הקנאת - אזהרה לנשים שלא ישטו וישתו מים מעומר קמח שעורים.

ורזא דמלה: (במדבר ה, כ"ט) זאת תורת הקנאת – חסר, אזהרותא לנשי עלמא דלא יסטון תחות בעליהון, ואי לאו (במדבר ה, ט"ז) קמח שעורים זמינא לקרבא.

ב.

אשרי חלקה של כנסת ישראל שלא בגדה במלך הקדוש
זכאה חולקיהון דישׂראל, דהא כנסת ישׂראל לא שקרת במלכא קדישא
לעלמין.

ג.

השכינה תוהה "אשר תשטה אשה" האחודה בה?
כנסת ישׂראל תוודה: (במדבר ה', כ"ט) אשר תשטה אשה תחת אישה.

ד.

דין האשה הסוטה ממקום שפגמה בה שהיא אשת חיל קמח שעורים.
בגין כך דינא דהאי אתתא מאתרהא קא אתייא.
ומאן הוא אתרהא? ההיא דכתיב בה (משלי ל"א, י) אשת חיל מי ימצא ורחוק
מפנינים מכרה, (משלי י"ב, ד) אשת חיל עמרת בעלה.

ה.

השכינה נקראת קנאת חסר.
וההוא קמח שעורים דאתית ההיא אתתא, (במדבר ה', ט"ו, י"ח, כ"ה, כ"ט) מנחת
קנאת אתקרי – חסר, כנסת ישׂראל הכי אתקרי (מבואר בוהר הרכה פעמים שמילה
חסרה בלא וי"ו רומז לשכינה בלי התפארת הנקרא אות וי"ו, עי' למשל בראשית לג, ב מארת חסר
ואי"ו, מוקן קצה, א ויריצהו חסר ואי"ו, ויגש רי, א והקל חסר ואי"ו).

ו.

פנחס קנא לאלהיו שהיא המלכות קנאת חסר.
ועל דא בפנחסם כתיב (במדבר כ"ה, י"ג, עיי"ש ברמב"ן פסוק א' שהיא אלהיו דייקא והיא ברית
שלום) תחת אשר קנא לאלהיו, דקנאת הכא אתאחד, דמאן דמשקר בהאי
ברית קנאה אתערת עליה.

ועל דא (משנה סנהדרין ט, ו) קנאין פנעין ביה.

ז.

העומר מנוקה ב"ג נפה שהם שבע שבתות

תא חזי: קמח שעורים האי עומר, דכיון דהוה ממא לריחין דגרוסות מפקי מניה עשרון מנופה ב"ג נפה (כרתנן מנחות פרק י משנה ד: נתנהו בריחים של גרוסות והוציאו ממנו עשרון מנופה ב"ג נפה).

ודא (ויקרא כ"ג, ט"ז) שבע שבתות תמימות.

ח.

אחר שעולה בשבע שבתות מזדווג המלך בכנסת ישראל וניתנה תורה

לבתר דסלקין שבע שבתות אליו, אתא מלכא קדישא לאזדווגא בה בכנסת ישראל, ואורייתא אתיהיבת.

וכדין אתעמר מלכא ביחודא שלים ואשתכח אחד לעילא ותתא.



פקודא לקרבא קרבן העומר

זוהר אמור חלק ג צ"ז א רעיא מהימנא

הסולם אמור אות קנ"ט – קס"א

פקודא ל"ב לקרבא קרבן העומר.

א.

קרבן העומר לאחד השכינה ובניה

קרבנא דא כלא איהו בדבקותא עילא ותתא, ממרוניתא ובנהא כחדא אזלין.

ב.

קרבן עומר מוקרב בטהרה להכניס אהבה בין אשה לבעלה

עמר דא מקרבין ישראל בדכיותא דלהון, וההוא קרבנא איהו מן שעורים.
ודא אתקריב למיעל רחימו בין אתתא ובעלה.

ג.

אשת זנונים מתרחקת מבדיקה זו שאינה יכולה לעמוד בו

(הושע א, ב) **אשת זנונים אתרחקת גרמה מבדיקו דא דלא יכלת למיקם על גבה.**

ד.

אשת חיל מתקרבת לכהן ומוסיפה אהבה לבעלה

(משלי י"ב, ד. ל"א, י. רות ג, י"א) **אשת חיל קריבת גרמה לקרבא לגבי כהנא רבא,
ודאי מהורה היא (במדבר ה, כ"ח) ונקתה ונורעה זרע, ואוסיפת חילא ורחימו
לגבי בעלה.**

ה.

בדיקת אשת חיל גורמת לאשת זנונים לברוח מן המקדש.

אשת זנונים ערקת מן מקדשא דלא למקרב לגביה, דאלמלא בההוא זמנא דאשת חיל בדיקת גרמה איהו אתקריבת לגבה, אתאבידת מעלמא.

ועל דא לא בעיא לקרבא למקדשא וערקת מניה ואשתארו ישראל זכאין בלא ערבוביא אחרא לגבי רזא דמהימנותא.

ו.

סוד המעשה בב' אחיות שאותם המים בודקת את הטהורה והורגת את הטמאה.

רזא דסתרא דא, תרתין אחתן (כמדבר רבה מ, ט: אמרו מעשה בשתי אחיות שהיו דומות זו לזו והיתה האחת נשואה בעיר אחרת בקש בעלה של אחת מהן לקנאות לה ולהשקותה מים המרים בירושלים הלכה לאותה העיר שהיתה אחותה נשואה שם אמרה לה אחותה מה ראיתך לבא בכאן אמרה לה בעלי רוצה להשקות אותי מים המרים ואני טמאה אמרה לה אחותה אני הולכת תחתך ושותה אמרה לה לכי ועשי כן מה עשתה לבשה בגדי אחותה והלכה ושתתה מים המרים ונמצאת טהורה חזרה לביתה יצאה אחותה שונתה לקראתה חבקה ונשקו זו לזו כיון שנשקו זו לזו הריחה במים המרים מיד מתה). וכד ארחת דא לגבי דא בבדיקו דילה צבתה במנה ונפלה ירכה, דהא בדיקו דאשת חיל סמא דמותא לאשת זנונים.

ז.

עצת מצוות קרבן עומר להבריא אשת זנונים מאשת חיל.

ודא איהו עיטא דיהב קודשא בריך הוא לבנוי, לקרבא קרבנא דא, בגין אשת חיל דתערוק אשת זנונים מינה.

זכאין אינון ישראל בעלמא דין ובעלמא דאתי.



מקורות ומפרשים

פירושים כוללים למאמר אז ירננו דברי חיים לפסח ד"ה ויאכלו מעבור הארץ
ביאורי הזוהר לבעל התניא פרשת אמור סוד ישרים יום ב' דפסח אות י"א, ועיין עוד
שם אות י"ח, ותפארת החנוכי אמור. פרק ג' – מנחת העומר כמנחת
קנאות
יערות דבש ח"א דרוש מזו (נחשדו שזנו עם
המצריות)



ספירת העומר שיעור ה

בירור כנסת ישראל על ידי מנחת קנאות והספירה

סדר העומר מראה קדמות נעשה לנשמע

א.

כפי שלמדנו (שיעור א' וב'), הסדר של יציאת מצרים הכנה למתן תורה ומתן תורה, שהוא הסדר התיאורטי שעליו עומד היום הראשון של פסח, הומר בימי הספירה במצוות המעשיות של הקרבת קרבן עומר, ספירת העומר, והקרבת מנחה חדשה. שאף הם מבנה משולש מקביל למבנה המשולש הרווח של מצרים הכנה ותורה, או יציאת מצרים שנות המדבר וכניסה לארץ, או לידה חינוך ולימוד.

מנחת עומר. שבועות הוא חג קציר חיטים ובו מקריבים שתי הלחם מן החיטה. סוכות הוא חג האסיף. ובוודאי אין החגים האלה גם למהלך זה מנותקים מהקב"ה, אלא הם זמני בקשה על הצלחת תבואת שנה והודיה על הצלחתם, ועשיית פעולות סגוליות על ידי המצוות שמצווים בהם להצלחת השנה. כאשר אמרו רבותינו הבא לפני עומר בפסח שיתברכו התבואה, ופירות האילן בעצרת שיתברכו פירות האילן, ונסכו המים בחג שיתברכו גשמי שנה. הרי החגים עומדים על הצלחת סדר השנה, הדין הבקשה וההודיה עליהם.

ב.

כמה פנים לשינוי פנים הזה. ומהם שהוא מראה לנו דרך בהבנת הענין הנודע שישנם שני מהלכים בכל המועדים, מהלך הסדר החקלאי של השנה. ומהלך הזיכרון ההיסטורי של בני ישראל. מהלך הראשון אומר שפסח הוא חג האביב, ובו מקריבים

ג.

והמהלך השני הוא מהלך הקושר כל דבר אל זכרון היסטורי מסוים. הפסח הוא זכר ליציאת מצרים, סוכות הוא זכר לענני הכבוד, שבועות הוא זכר למתן תורה. אמנם במהלך זה אין מנחת העומר מוסבר, ואין לו מקום לכאורה אלא במהלך הראשון. מכל

ה.

מתוך מחשבה זו נמצא בני אדם מזלזלים בגוף מעשה העבודה ואומרים אינו אלא רמז להיסטוריה או למושג הגנוז בו. ואולי יאמרו מה נעשה כאשר כבר אין המעשה מסמל לנו את הזכר באופן הכי מועיל, או מה נעשה אם נמצא דרך אחרת מועילה לאותו הזכרון. וזהו טעות מפורסם. כאשר אמרו נעו מעגלותיה לא תדע, הסתיר הקב"ה טעמי תורה לפי שבני אדם טועים בהם. והביאו דוגמה משלמה המלך שאמר אני ארבה ולא אסור ונכשל ונשיו הטו לבבו.

ו.

ואמנם דוגמה זו אינה מראה את העלמת טעמי תורה, כי אין ולא יסור לבבו טעם מהותי לאיסור הרבות סוס אלא הוא מגלה שאיסור הרבות סוס הוא גדר וסייג למען לא יסור לבבו, וקמשמע לן מסיפור שלמה שלא ישען אדם אל בינתו לומר אני אקרא ולא אטה, כי הטיבה תורה לרדת לסוף דעתו של אדם לאמר אם תרבה אז אפשר שתסור גם אם בדעתך אחרת. אך בעומקו של דבר הלא כל המצוות הם גדרים לבושים וסייגים וכלים לאור הרמוז בהם, ולכן הטעות של שלמה באני ארבה ולא אסור הוא הטעות של האומר אני אזכור יציאת מצרים ולא אוכל מצה, ולפי שהוציא את עצמו מן

מקום ספירת העומר כבר קישרו ראשונים אל המהלך הזה ואמרו שהוא הכנה ליום מתן תורה, ולפי זה אפשר להכניס גם מנחת העומר שממנו סופרים לסדר זה, עיין בספר החינוך.

ד.

הבחנה שראוי לשים אליה לב יותר בין מהלכים אלה כאשר מחלקים ביניהם, הוא במקום שהם נותנים לפעולת העבודה, לעומת המקום שהם נותנים למושג הנרמז בהם. הלא לפי דרך הזכר ההיסטורי נמצא גוף פעולת העבודה טפל אל היות המעשים האלה רומזים לנו את זכר ההיסטוריה. דרך משל המצה מזכירה לנו דרך רמז את לא הספיק בצקם, והמרור מזכיר לנו דרך רמז את וימררו את חייהם, והסוכה מזכירה לנו דרך רמז את כי בסוכות הושבתי. אבל עיקר המעשה אינו אלא טפל לרמז שהוא מרמז לנו שהוא קיים באידיאה של ההיסטוריה. ואפשר עוד להפשיט את זה יותר ולומר שכל עיקר הסיפור ההיסטורי אינו אלא רומז למושג האמוני או המושכל שהוא רומז אליו, כמו שיציאת מצרים מלמד אותנו את ההשגחה הפרטית או את מציאות האלוהות וכדומה. [והארכנו בשיעורי פסח].

שהיא המתקיימת בפעולת העבודה בזמננו ולא בזכר נרמז תיאורטי, ולפיכך נפתח בשורשי עבודת ימי הספירה מתוך מנחת העומר הספירה ממנו והקרבת מנחה חדשה בחג השבועות.

ט.

ואף בזמן הזה שאין לנו קרבן עומר ולפיכך אין הספירה אלא זכר למקדש, מכל מקום ספירה זו עצמה בהיותה זכר למקדש איננה רמז זכר למושג. אבל הוא עשיית זכר אותו עבודה שנעשה בזמן המקדש בקרבן בפינו ובלבנו בדעתנו ובמוחננו. [כאשר ביארנו בשיעור ב']

כל העומר הוא קציר שעורים

י.

מתוך שמקדימים אנחנו נעשה לנשמע, נוכל להבחין בפשטות כיצד כל ימי ספירת העומר הם המשך לאותה עבודה של הקרבת מנחת העומר. מה שאילו נקדים נשמע לנעשה ונביט על גדרי ההלכה התיאורטיים לא נמצא כן. שהלא לכאורה אין ספירת העומר אלא ספירה מיום הביאכם את עומר, וכמעט אין יום הקרבת העומר משמש

הכלל כפר בעיקר ואמר מה העבודה הזאת לכם. כי לולא העבודה לא תהיה הזכר. [וביארנו בזה עוד בשיעורי פסח]

ז.

שורש הדבר אפשר להראות בסדר החקלאי של המועדים. כי בהם ברור הדבר שגם אם יש זכר ליציאת מצרים בחודש האביב בקביעת זמן חג הפסח, וכן הלאה. מכל מקום העיקר והמרכז איננו הזכר אלא המרכז הוא המעשה ההווה בפועל ממש בתבואת שנה זו. ולו יצוייר שלא תהיה אביב בזמנו נעבר את השנה כדי שיחול האביב בזמנו. ואילו מצד טעם זכר ליציאת מצרים לא מצינו שמשנים דבר במעשה. הרי כי המעשה ההווה עכשיו הוא המרכז והעיקר, ולא הזכר הרעיוני הנרמז בזה.

ח.

וכך הוא בסדר עבודה פנימית, כאשר מבינים שעיקר הפסח הוא המשכת מוחין הפסח, ואכן המוחין האלה קשורים לניסים שנעשו בימים ההם. אך עיקר העבודה מתקיימת בזמן הזה. הרי סדר העומר ושתי הלחם שהם עיקר הסדר העומד בגלוי על הסדר החקלאי ההווה בימים אלה, הוא הפותח לנו פתח אל העבודה הפנימית

כאשר יעשו רצונו של מקום ויניפו את העומר לרצונכם ויעלה קרבנם לרצון לפניו, יהיה הברכה בכל שבועות הקציר וימשכו שבע שבתות תמימות ללא צער וללא הפסק. וכך נמשך קציר השעורים עד ימי חג השבועות, ככתוב בספר רות שהיה בתחילת קציר שעורים בזמן חג השבועות. ואז מתחילים את קציר החיטים ומקריבים מראשית החיטים מנחה לה'. [ואין זה מדויק כי שתי הלחם מתירים למזבח וכבר יש מעט חיטים לפני כן, מכל מקום הוא הסדר בערך]

י.ב.

וכך אפשר לנו לדרוש בעבודה הפנימית של מנחת העומר, שהיתה מנופה בי"ג נפה. והיינו רמז מזוקק שבעתיים. אע"פ שאין המספר דומה הענין דומה שאלה השעורים שהמנחה הוא קרבנם והספירה הוא קצירים, צריכים בירור הדק היטב היטב הדק בי"ג נפה בשבעה פעמים שבעה.

שעורים אינם ראויים להקרבה אלא לבידור

י.ג.

מנחת שעורים וקציר שעורים, הכל סובב את השעורים. מצינו עוד

אלא ציון יום שבו מתחילים לספור. וגם אם ההלכה דורשת שהספירה תלוי בהיות העומר, עדיין הם מצוות מובחנות לכאורה זו מזו ואין יחס ביניהם, עד שנוכל ללמוד משורש קרבן העומר אל עבודת ספירת העומר. אך כאשר מקדימים את הנעשה שהוא קציר שעורים, מבינים כי באמת כל שבעה שבועות הם המשך אל מנחת העומר. כי אין מנחת העומר אלא הקרבת ראשית הקציר ליי, כסדר העבודה המקריבה כל ראשית ליי [וטעמו וסודו נתבאר בשיעור א']. ולפי שהשעורים קודמים בסדר הקציר לכל התבואות לכן מקדימים בה. ואין מתחילים לקצור בטרם קציר העומר. ונמצא כי עיקר קציר השעורים נעשה במשך שבעה שבועות של ימי העומר. ואם כן אין קרבן העומר נבדל מעבודת ימי ספירת העומר, אדרבה קרבן העומר הוא הכשרת והתחלת כל עיקר זמן ספירת העומר.

י.א.

כתיב 'שבועות חקות קציר ישמור לנו'. דהיינו מדרכי השגחת ה' שהוא שומר על שבועות אלה של הקציר המתחילים מקציר שעורים שיתקיימו כסדרם. ודרשו שהקרבת העומר הוא בכדי שיתברכו להם תבואות שבשדה. וכן דרשו את פסוק שבע שבתות תמימות, אימתי הם תמימות בשעה שעושים רצונו של מקום. דהיינו

מצוה קלה בזויה בעינינו. וכך ביטאו חכמים במדרשם שאמר המן אתי מלוא קומצא שערי דיכוכו ודחי עשרת אלפים כיכר כסף דידי. כלומר שקומץ מנחת עומר הוא המחיר הקטן ביותר ובכל זאת יש בה כח לדחות עשרת אלפים כסף של המן שהם מספר רב ביותר.

מז.

ולפי שהעומר ומנחת סוטה שניהם באים מן השעורים, שניהם באים לבירור וחידוש ולא לעבודה. ניתן לעמוד על אופן החידוש של מנחת עומר מאופן הבירור של מנחת סוטה. וכך אמרו חכמים אל יהא מנחת שעורים של עומר קל בעיניך שהרי על ידי עומר קמח שעורים מטיל המקום שלום בין איש לאשתו. היינו אפילו על ידי המנחה הקטנה הזו של שעורים אפשר לברר דבר גדול שהוא השלום שבין איש לאשתו. ומזה יש ללמוד למנחת עומר שאף היא שמה אהבה ושלום בין ישראל לאביהם שבשמים ומתירה להם את החדש.

מנחה אחת הבאה מן השעורים והוא מנחת קנאות של הסוטה. וידענו כי לא מקרה הוא שאלה הם המנחות היחידות הבאות מן השעורים. כי באמת אין השעורים ראויים להקרבה. כאשר אמרו חכמים (מנחות ה, א) שאין מחשבה מועלת במנחת עומר מאחר ואינה באה מדבר הראוי להקרבה. כלומר אע"פ שמקריבים בפועל שעורים במנחת העומר, וכן במנחת הסוטה. עדיין אין זה נקרא שהשעורים ראויים להקרבה, כי מתוך שמנחות אלה נדירים למדים אנחנו כי אינם באים בתור הקרבה אלא כפעולה בפני עצמה, בעומר להתיר את החדש ובסוטה לברר אם חטאה.

יד.

ולפיכך מצינו הרבה מדרשות חז"ל שבבחי קרבן עומר, ובלשונם אל יהא מנחת עומר קל בעיניך. ולכאורה מהו ההוה אמינא שיהא מצות עומר קל בעינינו שנצטרך להזהיר עליה כל כך. וכי היא מן המצוות שאדם דש בעקביו ולמה יהא מצוה זו זקוק לחיזוק יתר על כל הקרבנות וכדומה. אבל באמת הלא מנחת עומר היא המנחה הזולה ביותר מכל המנחות. שכן היא מן השעורים הזולים ביותר. ואף מצד עיקר מהותם אינם ראויים להקרבה, ובקושי הם קרבן. לפיכך צריכים להתעמק למצוא בהם טעם שלא יהא

אלת הסוטה לברר האמת שלא שמתה

זו.

ראוי להתבונן באופן פעולת מנחת הסוטה הנקרא מנחת קנאות, מהו הקנאות התלוי במנחה זו וכיצד היא פועלת. ובפרט מה עניינה לעבודת ה' שלנו, שהוא ענין עבודת העומר והספירה, כיצד אפשר לנו לקיים בירור מן הסוג הזה על עבודת ה' שלנו ומה נלמד מדרך קרבן הסוטה.

זי.

לפום ריהטא עיקר בירור הסוטה הוא על ידי השכר ועונש הניתן בדרך ניסית על ידי שתיית המים המרים, אשר אם שטית היא מתה ואם לא שטית נקתה ונזרעה זרע. אך מתוך שגרת לשון חז"ל ואף מתוך העמקה במקראות נראה שאינו כן. כי לא אמרו חכמים שגדול קמח שעורים שמברר אם האשה חטאה בדרך שכר ועונש ניסית, כפי שהיה בוודאי ראוי להתפעל אם היה עיקר מהלך קרבן סוטה לעשות את הנס הזה כדברי רמב"ן. אבל הם אומרים שקרבן סוטה הוא להטיל שלום בין איש לאשתו. ואומרים שהשם שנכתב בקדושה נמחה כדי להטיל שלום בין איש לאשה. הרי המטרה הוא השכנת שלום ולא שכר ועונש. וכן נראה ממסכת סוטה כמה

טצדקי עושים לגרום לאשה להודות על האמת, ולא להיענש. אפשר לראות שכל השקיית הסוטה נועד לגרום לאמת להתברר, ולהשקיט את קנאת הבעל, וההנחה הוא שעל פי רוב יתברר שלא שטתה. ואפילו אם חטאה התוצאה הכי טובה היא שתודה ולא שתיענש.

יח.

כאשר מתבוננים בסדר מנחת סוטה רואים שחלק עיקרי בה הוא האלה והשבועה. ואילו היה העיקר השכר ועונש והבירור הנגרם על ידי זה מה צורך לכל האלה והשבועה. נראה מזה שמעיקרי פעולת קרבן סוטה הוא לגרום לה להישבע ולקבל על עצמה באלה שלא שטתה, באמרה אמן אמן להשבעת הכהן.

הקנאה הוא השבעת הסוטה לגלות האמת שבליבה

יט.

וענין השבועה יש לעמוד עליו, כאשר עמדנו בכמה מקומות, כיצד השבועה מבררת את דברי האדם שהוא אומר אמת. כי האדם בחיי היום יום ויש כמה סוגים של שבועה ואחד מהם

סמלי והוא כמו הזמנה יפה לה' שיברר דבר. ולא במנחת סוטה בלבד אלא כל הרוצה לברר דבר מביא מנחה כאשר הבאנו כמה פעמים ממי השילוח] ועל ידי שמביא את האשה בית ה', הוא מאיים עליה מאד ואומר לה אם הרשית לעצמך לשקר ולהסתיר עצמך מבעלך בביתך במקומך, אבל כאן בפני האל ובמקדשו ובכל חלות אלתו וודאי תגיד את האמת. ולפיכך מוחים את השם הנכתב בקדושה הכל לאיים עליה ולגרום לה לתפוס שהיא עומדת בפני ה' ופה הוא מקום דין האמת ואין זה מידת בשר ודם שאפשר לשקר ולהעלים ולהסתיר, ועל ידי כן תגיד את האמת.

כא.

קנאת הבעל הוא בעצמו אותו פעולה של מנחת קנאות. כי מהו וקנא את אשתו, אמרו בזוהר במקום אחר אין אהבה שאין איתה קנאה. הקנאה הוא דרישת הבעל בשלהבת אש לדעת את האמת לאמיתו, האם אהבתו נאמנת לו אם לאו. כי בסתם יום יום אפשר לשכוח, ואולי נסתרה ואולי עשתה דבר שלא כהוגן ונתייחדה, ואין האדם מקפיד. אבל כאשר עובר עליו רוח קנאה, שהוא בעצמו רוח האהבה, שהוא דורש לדעת את האמת לאמיתו, כמו לשון קנאה בכל מקום שהוא הבערת אש האמת לאמיתו,

הוא האלה. ונוסח האלה באופן כללי הוא שאומר האדם אם אין דברי אמת יבוא עלי קללה כך וכך. וביאורם שהאדם בחיי היום יום לפעמים נמצא בשכחה ושינה ואינו שם לב לחשוב אם באמת וברצינות הוא אומר את שהוא אומר ועושה את שהוא עושה. אך אם יש דרך לזעזע אותו, לגרום לו לחשוב על מה שהוא אומר ברצינות ובאמת, במחיר חיים ומוות, אז הוא דרך לגרום לו שיודה על האמת הכי עמוק. וכך הוא כל שבועה, שכאשר האדם מאמין שהשבועה בנקיטת חפץ אינו דבר קל, והנשבע בשקר בשם יי' נענש מאד, ובכלל פתאום הוא תופס את עצמו שאין זה בדיחה, שבאמת הוא אומר דבר זה לפני ה', אז יכול שבועתו לברר שיאמר רק את האמת. ולכן באמת החשוד על השבועה אין שבועתו כלום, לא כי אין אנחנו מאמינים לו שיישבע לשקר, אלא כי באמת אצלו אין השבועה מברר את האמת יותר מכל ברור רגיל.

כב.

וכך הוא עיקר פעולת השבעת הסוטה. שעל ידי הקרבת המנחה, שהוא כביכול הזמנת הקב"ה להופיע ולגלות את אמיתו באותו מקום [והוא סדר כל מנחה שהוא אופי של הזמנה ולא הקרבה שכן המנחה אין בה מתנה חשובה שייחשב מתנה, אבל כולו הוא

כג.

לפיכך אם לא חטאה ונקתה ונזרעה זרע. וכיצד חוטאת זו שנסתרה עם איש זר נשכרת. אך כי בפועל הבאה של האהבה לכדי קנאה בהכרח מלבה את אש האהבה הרבה יותר. שהיא מגלה בנפשה שלא שטתה על ידי שמעמידים אותה לניסיון הזה. ומאותו האש בעצמה שמלכת אהבת האוהבים צבתה ירכה ונפלה בטנה של האשה שזנתה באמת. כי אין בכח השקר לעמוד בפני אמת אהבה כזו, ונמצא הוא הדבר שהוא סם חיים למחזיקים בה וסם מוות לבוגדים בה.

כד.

בכל זה אפשר להבין גם מהו קנאים פוגעים בה, ולמה אינו מן הדין. וכיצד קנאת פנחס מכפרת על בני ישראל. כי הדין עוסק בדבר הראוי לעבודה. ובאמת שאלת הסתירה כמו הבא על בת אל נכר אינו שאלה הלכתית אמיתית בתוך סדרי העבודה. ולכאורה הוא נראה דבר קל. אך העומד על תוקף האהבה כמו פנחס הכהן, כמו הכהן המשקה את האשה את המים מרים, כי הכהן ממונה על החסד תפקידו ללבות בכל יום את אש האהבה בין כנסת ישראל להקב"ה. והוא רגיש מאד לתנאים המקדימים של אהבה זו, והוא תמיד עומד בפני המזבח ורואה שכל דבר צריך להיות באמת של אלה

הוא אינו רוצה להסתפק בחיי יום יום אפרוריים הוא רוצה אהבה בטוחה וודאית עמוקה אמיתית, אז הוא מקנא את אשתו, ואז הוא מביא מנחת קנאות ומנחת קנאות זו מבררת את האמת של האהבה.

כה.

הקנאה אינו אלא רצון האהבה להתברר בכל חומר האמת של אלה ושבועה. ובאמת היא באה לא לברר ולגלות את האמת באופן סטטי בלבד אלא גם לברר בפועל ולנקות את האשה באופן אקטיבי, כמו שמנקים שעורה זו מכל סיג ופגם ב"ג נפה, שהלא כל אשה שמשקים אותה מנחת סוטה באמת חטאה ונסתרה באופן שיש רגלים לדבר. הרי באמת פגמה את האהבה. ולא בא מנחת סוטה אלא לגרום לה לומר בפני ארון הקודש לא שטיתי תחת אישי. ועל ידי שהיא עומדת בפני ארון קודש באימה ונשבעת הרי היא מנקה בזה את נפשה מכל פניה לזרים תחת אשה, ומגלה בנפשה את האמת שלא אהבה מעולם כי אם אישה, ואם היה סתירה עם איש זר לא נגע זה אלא בחצוניות נפשו ואפשר לשרוף את חלק זה באש העולה על המזבח.

כי לא שטית ולברכה בזרע ובחיים. וכך הוא עבודה פנימית של אדם אם זוכה להגיע לאיזה נקודה של בירור כמו בעת ניסיון וכדומה, שהוא מכריח את נפשו להודות שלא חטאת תחת בעלה, גם אם ביום יום נראה שנסתרה, והניף את העומר לרצונכם לפני ה'.

כו.

זכאין אינון ישראל דהא כנסת ישראל לא בגדה בהקדוש ברוך הוא לעולם.

ושבועה. ועל ידי הלכה זו שאין מורים כן כמו במנחת שעורים בדבר שראוי לעבודה מתקיים ונקתה ונזרעה זרע לעצם נשמת ישראל שלא בגדו בך.

כה.

איש איש כי תשטה אשתו, פסוק זה מתנגן באזני שומעיו בלשון תמיהה. וכי תשטה אשתו. וכי כנסת ישראל שטתה תחת בעלה. וודאי אין הדבר כן. וכל פרשת מנחת קנאות אינו אלא עצות מרחוק לברר ולגלות לעיני כל



